

Matèria	Llengua i literatura catalanes
Títol/Pregunta	Sabem d'on venim?

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES I CRITERIS D'AVALUACIÓ VINCULANTS

Competència específica a desenvolupar:

3. Produir textos orals i multimodals, amb atenció preferent a textos de caràcter acadèmic, amb rigor, coherència, fluïdesa i el registre adequat, ateses les convencions pròpies dels diferents gèneres discursius, i participar en interaccions orals amb actitud cooperativa i respectuosa, tant per construir coneixement i establir vincles personals, com per intervenir de manera activa i informada en diferents contextos socials. Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del perfil de sortida: **CCL1, CCL3, CCL5, CP2, STEM1, CD2, CD3, CC2.**

Criteri avaluació:

3.1. Realitzar exposicions i argumentacions orals formals amb diferent grau de planificació sobre temes d'interès científic i cultural i de rellevància acadèmica i social, ajustant-se a les convencions pròpies de cada gènere discursiu i amb la fluïdesa, el rigor, la coherència i el registre adequat, en diferents suports i utilitzant de manera eficaç recursos verbals i no verbals.

3.2. Participar de manera activa i adequada en interaccions orals (formals i informals) i en el treball en equip amb actituds d'escolta activa i estratègies de cooperació conversacional i cortesia lingüística.

Competència específica a desenvolupar:

4. Comprendre, interpretar i valorar textos escrits, amb sentit crític i diferents propòsits de lectura, amb especial atenció a textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, reconeixent el sentit global i les idees principals i secundàries, integrant la informació explícita i realitzant les inferències necessàries, identificant la intenció de l'emissor, reflexionant sobre el contingut i la forma i avaluant la seva qualitat i fiabilitat amb la finalitat de donar resposta a necessitats i interessos comunicatius diversos i per construir coneixement. Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del perfil de sortida: : **CCL2, CCL3, CCL5, CP2, STEM4, CD1, CPSAA4, CC3**

Criteri avaluació:

4.1. Identificar el sentit global, l'estructura, la informació rellevant i la intenció de l'emissor de textos escrits i multimodals especialitzats, amb especial atenció a textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, realitzant les inferències necessàries i amb diferents propòsits de lectura.

4.2. Valorar la forma i el contingut de textos complexos avaluant la seva qualitat, la fiabilitat i idoneïtat del canal utilitzat, així com l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats

Competència específica a desenvolupar:

7. Seleccionar i llegir de manera autònoma obres rellevants de la literatura contemporània com a font de plaer i coneixement, configurant un itinerari lector que s'enriqueixi progressivament quant a diversitat, complexitat i qualitat de les obres, i compartir experiències lectores per construir la pròpia identitat lectora i gaudir de la dimensió social de la lectura. Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del perfil de sortida: CCL1, CCL4, CD3, CPSAA1.1, CCEC2, CCEC3.1, CCEC3.2.

Criteri avaluació:

7.2. Compartir l'experiència lectora utilitzant un metallenguatge específic i elaborar una interpretació personal establint vincles argumentals amb altres obres i altres experiències artístiques i culturals.

Competència específica a desenvolupar:

6. Seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, tot avaluant la seva fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, i integrar-la i transformar-la en coneixement per comunicar-la, amb un punt de vista crític i personal al mateix temps que respectuós amb la propietat intel·lectual, especialment en el marc de la realització de treballs de recerca sobre temes del currículum o vinculats a les obres literàries llegides. Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del perfil de sortida: CCL3, CD1, CD2, CD3, CD4, CPSAA4, CC2.

Criteri d'avaluació:

6.1. Elaborar treballs de recerca de manera autònoma, en diferents suports, sobre temes curriculars d'interès cultural que impliquin localitzar, seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts; calibrar la seva fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura; organitzar-la i integrar-la en esquemes propis; i reelaborar-la i comunicar-la de manera creativa, adoptant un punt de vista crític i respectuós amb la propietat intel·lectual

6.2. Avaluar la veracitat de notícies i informacions, amb especial atenció a les xarxes socials i altres entorns digitals, seguint pautes d'anàlisi, contrast i verificació, fent ús de les eines adequades i mantenint una actitud crítica enfront dels possibles biaixos de la informació

Competència específica a desenvolupar:

8. Llegir, interpretar i valorar obres rellevants de la literatura catalana, utilitzant un metallenguatge específic i mobilitzant l'experiència biogràfica i els coneixements literaris i culturals per establir vincles entre textos diversos a fi de conformar un mapa cultural, eixamplar les possibilitats d'aprofitament de la literatura i crear textos d'intenció literària. Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del perfil de sortida: CCL1, CCL4, CC1, CCEC1, CCEC2, CCEC3.1, CCEC3.2, CCEC4.2.

Criteri d'avaluació:

8.1. Explicar i argumentar la interpretació de les obres llegides mitjançant l'anàlisi de les relacions internes dels seus elements constitutius amb el sentit de l'obra i de les relacions externes del text amb el seu context social i històric i amb la tradició literària, utilitzant un metallenguatge específic i incorporant judicis de valor vinculats a l'apreciació estètica de les obres

8.2. Desenvolupar projectes de recerca que es concretin en una exposició oral, un assaig o una presentació multimodal, establint vincles argumentats entre els clàssics de la literatura catalana objecte de lectura guiada i altres textos i manifestacions artístiques clàssiques o contemporànies, en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge, recursos expressius i valors ètics i estètics, i explicitant la implicació i la resposta personal del lector en la lectura

Sabers bàsics:

B.3. Processos

- Interacció oral i escrita de caràcter formal. Prendre i deixar la paraula. Cooperació conversacional i cortesia lingüística.
- Comprensió oral: sentit global del text i relació entre les seves parts, selecció i retenció de la informació rellevant. La intenció de l'emissor. Detecció dels usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal. Valoració de la forma i contingut del text.
- Producció oral formal: planificació i cerca d'informació, textualització i revisió. Adequació a l'audiència i al temps d'exposició. Elements no verbals. Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal. La deliberació oral argumentada.
- Comprensió lectora: sentit global del text i relació entre les seves parts. La intenció de l'emissor. Detecció dels usos discriminatoris del llenguatge verbal i icònic. Valoració de la forma i contingut del text.
- Producció escrita. Procés d'elaboració: planificació, redacció, revisió i edició en diferents suports. Correcció gramatical i ortogràfica. Propietat lèxica.

B.4. Reconeixement i ús discursiu dels elements lingüístics.

- Correcció lingüística i revisió ortogràfica, gramatical i tipogràfica dels textos. Ús eficaç de diccionaris, manuals de consulta i de correctors ortogràfics en suport analògic o digital.
- Els signes de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit i la seva relació amb el significat.

C. Educació literària

- Mobilització de l'experiència personal, lectora i cultural per establir vincles entre l'obra llegida i aspectes de l'actualitat i altres manifestacions literàries o artístiques.
- Lectura de clàssics de la literatura catalana des de l'Edat mitjana fins al Romanticisme, inscrits en itineraris temàtics o de gènere.
- Construcció compartida de la interpretació de les obres a través de discussions o converses literàries.
- Utilització de la informació social, històrica, cultural i artística per interpretar les obres i comprendre el seu lloc en la tradició literària.
- Expressió argumentada de la interpretació dels textos, integrant els diferents aspectes analitzats i atenent els seus valors culturals, ètics i estètics. Lectura amb perspectiva de gènere.

D. Reflexió sobre la llengua

- Construcció de conclusions pròpies sobre el sistema lingüístic. Observació, comparació i classificació d'unitats comunicatives. Manipulació d'estructures, formulació d'hipòtesis, contraexemples, generalitzacions i contrast entre llengües amb l'ús del metallenguatge específic.
- Distinció entre la forma (categories gramaticals) i la funció de les paraules (funcions sintàctiques de l'oració simple i composta).
- Relació entre l'estructura semàntica (significats verbals i arguments) i sintàctica (subjecte, predicat i complements) de l'oració simple i composta en funció del propòsit comunicatiu.

Context/contextos:	Escolar	x	Social		Personal	x	Familiar		Professional	
---------------------------	---------	---	--------	--	----------	---	----------	--	--------------	--

Dinàmiques de presa de consciència:

Iniciarem la situació d'aprenentatge amb un Power Point que tindrà com a pregunta inicial 'Sabem d'on venim?' Tot seguit, els mostrarem una sèrie d'imatges de diferents indrets de Palma perquè pensin si coneixen on són i què són. Alguns exemples d'aquestes imatges seran l'estàtua de Jaume I de plaça d'Espanya, el passeig del Born, l'església de Santa Eulàlia, la Seu o el Palau de l'Almudaina. A més a més, també els mostrarem alguns noms de topònims mallorquins que són d'origen àrab i la idea és reflexionar sobre per què en tenim tants. L'objectiu és que comencin a qüestionar-se quina és la història i la cultura inherent a tot el seu entorn. Una vegada s'adonin de què saben i què no, també els demanarem què els agradaria conèixer dels nostres orígens com a societat.

Instruccions i materials:

La situació engloba diferents activitats, la qual cosa provoca una gran quantitat de material per emprar. Es faran servir els ordinadors personals dels alumnes, quaderns, recerques d'internet, fotocòpies i *edubook* del llibre de català com a material de recerca.

Després de la dinàmica de presa de consciència, rebran una base d'orientació per guiar-los durant la feina de grups d'experts, a part de tenir també un seguit de preguntes que necessitaran contestar cada un dels grups per tal de preparar l'exposició. Una vegada acabada la feina prepararan l'exposició oral per explicar tot allò que han après del grup d'experts als seus companys. Immediatament després es farà un qüestionari al grup classe per saber si han adquirit els coneixements necessaris a través de l'exposició. A la vegada que es fan les exposicions, els alumnes estaran llegint el *Llibre de les Bèsties* de Ramon Llull i aprofitarem la lectura per analitzar algunes parts més sistemàtiques de la llengua a través dels textos (pronoms i comentari literari: títol, resum, estructura i opinió personal). Una altra tasca, aquesta sí que serà individual, serà cercar una notícia actual i relacionar-la amb el *Llibre de les bèsties*. Després d'aprofundir en el llibre i fer debat i comparativa amb el món actual, aprofitarem l'activitat de la gimcana pel centre de Palma per aprofundir en tot allò que hem treballat. Cada grup tindrà experts de diferents temes, i passaran el matí pel centre, comprovant tota la feina que han estat preparant. Després de la diada es farà un debat de cloenda de la SA i es coavaluarà el que han après. Com a tasca final i individual, els alumnes presentaran un text argumentatiu en què reflexionaran com ens ha arribat culturalment la influència de Ramon Llull i Jaume I. Tot i que no els coneixíem, ens ha arribat part d'allò que predicaven o ens han influït en la nostra manera de veure el món? Ens han transmès prejudicis culturals?

Descripció i planificació de la tasca o tasques. Tipus i característiques del producte o productes obtinguts.

1.- Rompre el gel.

Iniciarem la situació d'aprenentatge amb una tasca d'una sessió per a rompre el gel i de presa de consciència de quins són els seus coneixements previs sobre allò que es treballarà. Es projectarà un PowerPoint amb diferents imatges, frases o paraules relacionades amb l'època i la literatura medieval que estiguin lligades a l'entorn en què viuen. Per exemple, una foto de l'Almudaina, del Born, referències a algunes llegendes lligades a qualche punt de Ciutat o diferents noms de la toponímia balear d'origen àrab. Amb cada una d'aquestes projeccions se'ls demanarà què en saben. L'objectiu de la tasca és despertar-los la curiositat sobre la nostra història i cultura. La tasca es farà simplement amb les participacions orals en gran grup.

2.- Grups d'experts.

A continuació, iniciarem una tasca que tindrà una temporalització prevista d'entre 6 i 8 sessions. En primer lloc, es demanarà als alumnes que s'ajuntin en grups d'experts de treball. Els diferents grups seran els lingüistes, els historiadors, els filòsofs i els llegendaris. Cada un d'aquests equips durà a terme una feina de documentació, anàlisi i exposició a la resta de companys de tota una sèrie d'informacions relativa al període estudiat. Els historiadors se centraran en quina és la història de les nostres illes arran de la conquesta de Jaume I. Lògicament, necessitaran treballar *El llibre dels fets* per això. Aquesta bloc el completaran els lingüistes, que ens donaran llum sobre alguns altres textos rellevants per a entendre aquest període. Els filòsofs miraran de copsar quin és el pensament que impregna els segles XII i XIII, així com també hauran de treballar el pensament de Ramon Llull. Finalment, els llegendaris ens descobriran algunes llegendes d'origen medieval que estiguin vinculades a la ciutat de Palma. Així doncs, cada grup investigarà, amb un dossier de preguntes guiades que se'ls facilitarà, i exposarà a la resta de companys tota la feina feta. En acabar cada exposició, cada grup passarà un qüestionari de Google als companys amb què s'avaluarà el que han après durant aquestes sessions. Se'ls donarà temps a classe per a preparar-ho.

3.- Llibre de les bèsties.

3.1.- Una vegada assolits els aprenentatges de la tasca anterior, ens centrarem a mirar *El llibre de les bèsties* durant dues o tres sessions. Prèviament, s'haurà demanat als alumnes que ja hagin fet la lectura d'aquesta obra. En aquesta ocasió, s'aprofitarà el llibre per a fer algunes activitats sobre l'ús dels pronoms febles. Una vegada realitzades diverses pràctiques i analitzats diferents procediments purament lingüístics, la tasca s'avaluarà amb un formulari de Google.

3.2.- A continuació, es procedirà a treballar el comentari de text literari. L'objectiu en aquest cas és que els alumnes comencin a treballar aspectes com la sintetització d'un text, l'argumentació i les diferents lectures d'un mateix text, adonant-se que, més enllà de la primera línia de lectura en què es desenvolupa un text narratiu sota el gènere de la faula, l'obra conté tota una sèrie de símbols que concentren tota l'art lul·liana. Algunes de les activitats concretes que es treballaran seran l'elaboració d'un resum, detectar l'estructura del text, aprendre a posar un títol a un text o a un fragment de l'obra i, finalment, aprendran a construir una opinió personal. Una vegada feta la feina i, novament, donades

les bases d'orientació, aquesta tasca serà avaluada.

3.3.- Per acabar amb aquesta línia de treball, es demanarà als alumnes que intentin transferir tots els aprenentatges adquirits a la realitat de seu entorn. Així doncs, tendran una sessió per a trobar alguna notícia d'un diari que els recordi a alguns dels temes treballats al *Llibre de les bèsties* i, per suposat, n'hauran de justificar la seva resposta. A mode d'exemple, els alumnes que hagin captat l'essència d'ambició individual i la traïció en el personatge de la guineu, haurien de ser capaços de trobar alguna notícia en la qual hi puguin veure una guineu del segle XXI. En aquesta ocasió, serà el mateix professor qui avaluarà la tasca penjada al Classroom de l'assignatura mitjançant una rúbrica.

4.- Gimcana

En aquesta ocasió es durà els alumnes al centre de Palma i hauran de demostrar quins són els coneixements apresos durant les tasques anteriors. Se'ls lliurarà un dossier de feina que els conduirà a diferents punts de Ciutat que tenen relació amb l'època medieval. Així, hauran de saber donar resposta a diferents activitats que tocaran el personatge de Ramon Llull, la reconquesta de Mallorca pel monarca Jaume I o d'altres. Els grups que es faran en aquesta ocasió hauran de contenir, com a mínim, un representant de cada grup d'experts formats a la segona tasca. Acabada la prova, el producte final serà avaluat pel mateix dossier lliurat a l'inici de l'activitat. La gran majoria de les tasques proposades consistiran a fer fotografies d'alguns punts de Palma relacionats amb el temari treballat.

5.- Cloenda

Dedicarem una darrera sessió a demanar-los que elaborin una reflexió en la qual manifestin quins són els coneixements apresos durant tota aquesta situació d'aprenentatge, tot comparant-ho amb allò que sabien a la tasca inicial de "Rompre el gel". La idea és que prenguin consciència del grau d'aprenentatge realitzat i quin és el marge de millora que poden fer de cara a situacions d'aprenentatge futures. No només això, sinó que també se'ls demanarà que siguin capaços de transferir i relacionar aquests coneixements amb l'actualitat i, per tant, de manera inevitable hauran de veure punts de l'essència humana que es perllonguen al llarg de la història de la humanitat.

Procediments de retracció, revisió i supervisió per part del professorat durant la realització de la tasca o tasques.

Amb cada una de les activitats que es proposin i que siguin susceptibles de ser avaluades, ja sigui d'una o altra manera, es facilitarà a l'alumnat una base d'orientació elaborada pel/per la professor/a i que, per tant, ja els servirà de directrius per a regular la tasca que s'elabori en cada moment.

1.- Rompre el gel.

A la primera activitat, els procediments de revisió i supervisió que s'aplicaran seran, bàsicament, les preguntes que el professor/a faci als alumnes per a encaminar-los a prendre consciència del que saben i del que no saben. En algunes ocasions, s'obtingran respostes a les preguntes fetes i en altres les preguntes s'aniran responent durant les tasques següents d'aquesta mateixa SA. Donat que és una tasca de caire oral, el professor/a aprofitarà per motivar la participació de tots/es els/les alumne, així com els farà anotacions en cas que sigui necessari sobre quina és la manera més adequada d'expressar-se en el context en què es troben (acadèmic i escolar).

2.- Grups d'experts.

D'entrada, es donarà total llibertat als alumnes per a fer els agrupaments que considerin oportuns. En cas que el/la professor/a tingui algunes observacions o recomanacions a fer, els les farà. De la mateixa manera, si els/les alumnes no són capaços/ces de quadrar els diferents grups de treball, el/la professor/a hi haurà d'intervenir, tant sigui per mitjà d'un sorteig per assignar els grups i les persones que els conformaran; com sigui per certs motius pedagògics que el/la pugui conduir a prendre algunes decisions concretes respecte els agrupaments. Una vegada establerts els grups, el professor lliurarà a cada un una guia de les informacions que han d'investigar i els recomanarà algunes fonts d'on les poden obtenir. A partir d'aquí, la seva tasca es reduirà simplement a aclarir dubtes i a reconduir la feina dels/de les alumnes en cas que s'adoni que no van pel camí correcte. Una vegada exposada la feina preparada pels alumnes, el/la professor/a farà tots els aclariments que es considerin pertinents per tal d'assegurar-se que tots els continguts de cada exposició són correctes i adequats.

3.- Llibre de les bèsties.

3.1.- Quant a les activitats de tipus més lingüístic, el/la professor/a proporcionarà el material teòric necessari a l'alumnat mitjançant el Classroom. De la mateixa manera, farà les explicacions necessàries per a que puguin comprendre la dinàmica de les activitats que se'ls exigeixen. Activitats a mode d'exemple se'n faran tantes com siguin necessàries. A partir d'aquí, el/la professor/a es passejarà per la classe per tal de resoldre els diferents dubtes que vagin sorgint. Les solucions també es penjaran al Classroom per tal que aquell/a que hagi tengut dificultats amb la tasca les pugui revisar amb tranquil·litat a casa.

3.2.- Seguint el mateix patró que a la tasca anterior, el/la professor/a proporcionarà un document amb pautes clares i concises de com s'ha d'elaborar un comentari de text lingüístic. Si es considera necessari, es podrà fer alguna activitat de mostra però la idea és que els/les alumnes s'hi posin i el/la professor/a els faci aclariments i els guïï durant el procés. Per tal de comprovar el nivell de correcció de la tasca, el/la professor/a tornarà a utilitzar una bateria de preguntes de l'estil 'Pensau que és realment necessari que aquesta informació del text quedi reflectida en el resum o en podem prescindir?'

3.3.- En aquesta tercera tasca, el/la professor/a simplement es passejarà per la classe per tal de guiar l'alumnat amb els dubtes que tinguin.

4.- Gimcana

La intervenció docent en aquesta ocasió serà únicament la d'elaborar el dossier amb què hauran de treballar però l'objectiu és que sigui l'alumnat qui el resolgui sense cap altre tipus de guiatge.

5.- Cloenda

La idea d'aquesta tasca és que doni coherència a tota la SA i que quedi contrastada amb la primera tasca ('Rompre el gel'). Així doncs, el/la professor/a tan sols lliurarà les activitats que hauran de completar els alumnes i els aclarirà què es demana amb cada una d'elles en cas de dubte. En aquesta ocasió, l'objectiu és que es generin reflexions de manera individual i que serveixi, alhora, com una pràctica més d'expressió escrita.

Procediment d'avaluació final, qualificació i transferència del coneixement.

1.- Rompre el gel.

La tasca conclourà amb un procés d'**autoavaluació** en què hauran de valorar les seves pròpies intervencions.

2.- Grups d'experts.

Donades les bases d'orientació i mitjançant unes rúbriques, aquesta tasca serà **avaluada pel/per la professor/a** qui, a part de donar-los els resultats valoratius; farà tots els comentaris que consideri oportuns per indicar els aspectes que es podrien millorar de cara a futures exposicions orals. A més, els alumnes passaran als companys un qüestionari de Google per avaluar el que s'ha après amb cada exposició.

3.- *Llibre de les bèsties.*

3.1.- Atès que aquesta tasca serà avaluada mitjançant un qüestionari, serà **el/la professor/a** qui en proporcionarà les solucions i, per tant, qui **avaluarà** la tasca amb un qüestionari de Google.

3.2.- En aquesta ocasió utilitzarem un procés de **coavaluació** en què els alumnes hauran de reflexionar sobre quins punts podrien haver millorat els companys en els seus comentaris de text.

3.3.- Novament, aquesta tasca, que s'haurà de lliurar al Classroom de l'assignatura, serà **avaluada pel/per la professor/a**.

4.- Gimcana

L'avaluació resultant d'aquesta tasca provindrà de les respostes donades al dossier que se'ls lliurarà a l'inici de l'activitat. Així doncs, **serà el/la professor/a qui en determini aquesta avaluació.**

5.- Cloenda

El/la professor/a serà el responsable de l'avaluació d'aquesta prova escrita.